

Emil Barbu POPESCU Sub zodia Patrimoniului

Consider că această activitate cu caracter științific, sprijinită de înaltul for al Academiei de Științe Tehnice din România, sub al cărui „protectorat” desfășurăm sesiunea de față, se înscrie în linia de conduită a Universității noastre, interesată de cunoașterea amănunțită a reperelor arhitecturale și istorice ale țării, ale Capitalei, în cazul de față, și, pe de altă parte, în seria de activități culturale grupate sub deviza Anul Patrimoniului.

De un la fel de mare interes cred că ar trebui să se bucure faptul că acest Parc, care pentru o bună vreme a fost unul dintre reperatele de prim rang ale Capitalei, este purtătorul unor semnificații istorice demne de reținut de fiecare dintre noi, demne de a fi subliniate de fiecare dată: constituit ca loc de desfășurare al momentului festiv de la 1906, când se celebrau 40 de ani de domnie ai Regelui Carol I și avea loc „Expoziția generală română”, Parcul Carol a fost prilejul adunării în gest de mare efort și dedicație al unui important număr de personalități de primă mână ale Capitalei și ale Țării, ale lumii politice, culturale și științifice a vremii.

Vorbim despre oamenii politici Ion N. Lahovary și Take Ionescu, despre profesorul universitar și academicianul Constantin Istrati, Comisar general al organizării parcului, de arhitecții Ștefan Burcuș, Victor Ștefănescu, Ion Negrescu, Nicolae Ghica-Budești și Ion D. Berindei, acesta din urmă fiind cel care a continuat și mai ales a supravegheat transpunerea în operă a planurilor generale pentru acest loc devenit parc, încă de la 1900, ale arhitectului francez Edouard Redont, despre ing. Gogu Constantinescu, autor al primului pod de beton armat din

țară, aflat și el în acest parc, nu în ultimul rând despre sculptorii Dimitrie Paciurea, Franz Storck și Filip Marin, autori ai unui excepțional monument colectiv dedicat „Legendei” Urlandei, monument care își așteaptă încă reîntregirea.

Ani la rând, acest parc beneficiind încă de la începuturile sale de o excepțională floră și faună, a crescut în densitate de semnificație, subliniindu-i-se calitatea de „templu al memoriei naționale”, motiv pentru care i-a fost adăugate „Mormântul Eroului Necunoscut”, ansamblu funerar comemorativ care se bucură în continuare de respectul și aprecierea vizitatorilor, fie ei români, fie persoane din străinătate.

Ultimul adaos din perioada interbelică, excepționalul obiect-reper născut din conlucrarea a două nume-reper ale artelor românești, Octav Doicescu și Mac Constantinescu, este „Fântâna Zodiacului”, o altă prestigioasă marcă a patrimoniului artistic al (sudului) Capitalei.

A urmat, în sfârșit, prefacerea locului pe care altădată fusese așezat „Palatul Artelor”, căruia i-a luat locul un impozant monument comemorativ de bună calitate tehnică – și acesta a devenit, în timp, un semn al istoriei țării și orașului, recunoscut și acceptat de comunitate.

Cum și în actualitatea post 1989 acest loc s-a bucurat de atenția specialiștilor, într-un anumit interval fiind propus un plan de restaurare a obiectivelor de mare semnificație istorică și artistică de aici, am considerat de datoria noastră de a ne vizita încă o dată semnele nobile ale trecutului și de a le verifica buna lor stare, actualitatea și relevanța pentru istoria actuală, pentru acest an 2018, dedicat, așa cum aminteam mai sus, Patrimoniului. Nădăjduim că efortul realizat va revela celor curioși multele puncte de interes și perspectivele care fac

vederea acestui Parc atât de interesantă și că ele vor fi utile instrumente de lucru celor care, sperăm cât mai curând, cu bune posibilități și intenții, vor contribui la refacerea acestui prestigios spațiu-emblemă al istoriei noastre naționale.

Emil Barbu POPESCU
este prof. dr. arh.
Președinte al UAUIM București,
Vicepreședinte al AȘTR

intervențiilor ultimei decade pentru procesul de reînnoire și revigorare a calității spațiului urban, ele nu constituie încă un portofoliu de proiecte ample, strategice, bazate pe parteneriate public-privat și finanțări din surse multiple, cu efecte și impact nu doar la nivelul infrastructurilor, ci și în plan economic, social, cultural și ambiental.

Au existat și există și pentru București idei de proiecte de anvergură și complexitatea celor sus-amintite (2). Primul și cel mai important de acest fel putea rezulta în urma concursului „București 2000” pentru zona afectată de intervențiile brutale din ultimul deceniu de comunism. Au mai fost și alte tentative de proiecte sau idei mai mult sau mai puțin discutate și dezvoltate (a se vedea Gara de Nord, Esplanada, PIDU Zona Centrală, zona Gării de Est, reabilitarea marilor cartiere și altele), unele cu șanse încă de a fi realizate. În pofida existenței unor studii de specialitate – începând cu PUG București din anul 2000 sau mai recentul Concept Strategic (CSB 2035) – care au identificat și semnalat potențialul regenerativ al unor importante zone ale orașului, lipsesc atât perspectiva strategică la nivelul politicilor publice și voința politică însăși, cât și mecanismele menite să stimuleze adevăratele proiecte integrate de regenerare urbană.

Dacă, totuși, nordul Capitalei și în general jumătatea sa nordică în raport cu axul Dâmboviței cunoaște – mai ales după 2000 – o dinamică pozitivă, dezvoltare socio-economică și un ritm alert de reînnoire a fondului construit, arealul aflat la sud de râu pare a fi rămas ruda mai săracă, jumătatea mai puțin iubită și defavorizată a

cetății. Situația nu este nouă, desigur, și ține de dezvoltarea istorică a orașului, care s-a realizat preferențial în nord și mult mai târziu spre sud. Dezvoltarea sudului poartă încă amprenta puternică a marilor proiecte din deceniile 7-8 ale secolului trecut cu continuarea axului nord-sud și dezvoltarea marilor ansambluri însoțite de localizarea unor mari platforme industriale și echipamente tehnice și sociale importante (ex. Sala Polivalentă).

Nu știm dacă decizia de amplasare a Parcului Carol, la începutul secolului XX pentru a găzdui Expoziția Internațională din 1906 a avut la bază o perspectivă strategică privind dezvoltarea orașului la sud de Dâmbovița sau doar oportunitatea de a utiliza cu înțelepciune un amplasament favorabil și disponibil. Se poate bănuși că alegerea nu a fost întâmplătoare, atâta timp cât la acea vreme zona Filaret se constituia într-un element nodal al orașului, o poartă și punct de conexiune important cu sudul țării și axul dunărean, ca și o zonă economică consolidată. Poate că întreg ansamblul din arealul Dealului Filaret ar fi avut o altă evoluție și un alt rol în dezvoltarea orașului dacă perioada comunistă nu ar fi redirecționat prioritățile și interesele în direcții opuse zonelor de frontieră (3).

În prezent, există mijloace și instrumente pentru a capitaliza potențialul acestui loc cu impact la nivelul organismului urban în ansamblul său. Parcul Carol poate fi principal factor și nucleu al unei mari intervenții regeneratoare pentru sudul orașului, cu

